

GEZONDHEIDSPLEIN

ACADEMIE VOOR GEZONDHEIDSTUDIES

Juni 2011

 Hanze Hogeschool
Groningen
University of Applied Sciences

IN DIT NUMMER

Via de nieuwsberichten in deze editie van Gezondheidsplein informeren wij u over ontwikkelingen die zich binnen de Academie voor Gezondheidsstudies afspelen.

- 1 Vruchtbare samenwerking met Zwitserse opleiding Fysiotherapie
- 2 Actuele thema's bij minorprojecten
Kennissuitwisseling over rugpijn
- 3 Duale studenten MBRT snel zelfstandig
National Transcript Logopedie
Projecten over 'gezond ouder worden'
- 4 Crux voor de beste scriptie
Nieuwsflitsen

VRUCHTBARE SAMENWERKING MET ZWITSERSE OPLEIDING FYSIOTHERAPIE

De opleiding Fysiotherapie werkt al jaren samen met de Berner Fachhochschule in Zwitserland. Die samenwerking levert beide partijen veel goeds op. Inmiddels is de Zwitserse opleiding, in navolging van de Academie voor Gezondheidsstudies, gestart met de ontwikkeling van een masteropleiding. Egbert Hofhuis, coördinator 'Internationaal' bij de opleiding Fysiotherapie, vertelt over deze samenwerking.

Samenwerking op veel gebieden

Egbert: 'De samenwerking met Bern bestaat al jaren en het onderlinge vertrouwen is inmiddels groot. Er vindt bijvoorbeeld uitwisseling plaats op het gebied van het curriculum. Ook verzorgen docenten over en weer gastlessen. Een voorbeeld daarvan zijn de lessen Manuele Lymfe Drainage die onlangs in Nederland werden gegeven. Verder monitoren we elkaars studenten en wisselen we mogelijkheden voor afstudeerprojecten en leeropdrachten uit.'

Zwitserse en Nederlandse stageadressen

Ieder jaar bezoekt Egbert de opleiding in Zwitserland. Daar heeft hij gesprekken met de Zwitserse studenten die het jaar daarop stage in Nederland willen lopen. Ook bezoekt hij de Nederlandse studenten die in Bern stagelopen. Thomas Sigrist, contactpersoon in Bern, komt op zijn beurt ieder jaar naar Nederland. De beoordelingscriteria stemmen zij onderling met elkaar af. Egbert: 'Zo houden we de beoordelingsbetrouwbaarheid van de opleidingen gelijk.'

Van mbo+ naar hbo-niveau

In Zwitserland werd Fysiotherapie tot enkele jaren geleden alleen op mbo+ niveau gegeven. Inmiddels zijn er vier hbo-opleidingen Fysiotherapie, waaronder de opleiding in Bern. De Zwitsers hebben

hierin veel geleerd van de opleidingen in Groningen en Heerlen. Egbert: 'Wij leren ook van hún aanpak. Zij zijn bijvoorbeeld veel actiever met video-interactietraining. Verder kunnen wij op het gebied van vaardigheidstoetsen van hen leren. Daarnaast hebben we contact gelegd met de opleiding in Wenen. Dat is mogelijk doordat Bern een betrouwbare partner voor hen is en wij op die manier makkelijker kunnen aansluiten.' De Zwitserse opleiding is inmiddels bezig met de ontwikkeling van een master. Hiervoor putten zij uit de ervaringen met de Master Fysiotherapie/Oefentherapie bij Mensen met Chronische Ziekten die in Groningen wordt gegeven.

Openheid en betrokkenheid

De Nederlandse stagiaires zijn enthousiast over de Zwitserse stageadressen. En hoewel ze het werk vaak pittig vinden, zijn ze heel tevreden over het veilige leerklimaat. Ze leren zelfstandig te werken en worden daarin goed begeleid. De Zwitserse studenten zijn op hun beurt tevreden over de stageadressen in Groningen. Egbert: 'In de loop van de jaren hebben we de procedures rond stages in Zwitserland wel aangescherpt. Studenten moeten solliciteren op een Zwitserse stageplek. Een half jaar voor aanvang van de stage wordt gestart met een bijeenkomst voor de studenten die daar gaan stage lopen. Zij krijgen dan uitleg over stageadressen, cultuur, praktische zaken rond stude-

ren/stagelopen in Zwitserland, financiële ondersteuning/Erasmusbeurs en een Duitse taal cursus. Het mooie is dat we de onderlinge verwachtingspatronen steeds afstemmen met onze Zwitserse contactpersonen. Want openheid en wederzijdse betrokkenheid zijn belangrijk voor een goed samenwerkingsverband.'

Berner Fachhochschule

MAATSCHAPPELIJK BETROKKEN

Binnen de Academie voor Gezondheidsstudies zien we steeds vaker hoe studenten zich maatschappelijk betrokken voelen bij projecten of activiteiten in hun omgeving. Neem bijvoorbeeld de minors die wij binnen onze academie aanbieden. Daarbij zien we regelmatig dat studenten meewerken aan een project waar maatschappelijke betrokkenheid uit spreekt. Een voorbeeld is het project over sensortechnologie voor licht verstandelijk gehandicapten die door dit project langer zelfstandig kunnen blijven wonen. Een ander voorbeeld is het Diabetes Zorgprogramma in Nieuweschan waar

minorstudenten met plezier aan hebben meegewerkt. Hetzelfde geldt voor de projecten waar onze honoursstudenten voor kiezen. Het enthousiasme waarmee zij zich inzetten, is mooi om te zien. De nieuwe masteropleiding Fysiotherapie/Oefentherapie bij Mensen met Chronische Ziekten sluit ook goed aan bij de ontwikkelingen in de maatschappij. Daarnaast speelt deze opleiding in op het thema Healthy Ageing, een belangrijk speerpunt binnen onze academie. In deze Gezondheidsplein vindt u verder ander nieuws van onze opleidingen. Wist u bijvoorbeeld dat onze deeltijdopleiding Management in de Zorg - samen met Saxion uit Deventer/Enschede - op nummer één staat in de Keuzegids Deeltijdstudies 2011.

Meer nieuws over de ontwikkelingen binnen de Academie voor Gezondheidsstudies leest u in deze editie. We houden u graag op de hoogte!

Met vriendelijke groet,

Geiske Steendam

Dean Academie voor Gezondheidsstudies
g.stendam@pl.hanze.nl

MINORSTUDENTEN WERKEN AAN ACTUELE THEMA'S

Binnen de verbredende minors waar studenten voor kunnen kiezen, komen veel actuele thema's aan bod. De vaak multidisciplinaire projecten geven een creatief en maatschappelijk betrokken beeld.

V.l.n.r. Pim Kwakman, Erwin Boer, Rimar Korenromp, Danique Hinsenveld en Gerdien Dijkhuizen.

Sensortechnologie voor licht verstandelijk gehandicapten

Minor Zorg & Technologie

Mensen met een licht verstandelijke handicap kunnen langer zelfstandig blijven wonen als zij daarbij worden geholpen door middel van sensortechnologie. Zo kan bijvoorbeeld een bedmatje onder het matras registreren of iemand op tijd opstaat voor zijn of haar werk. Een groep minorstudenten werkte mee aan het langlopende project 'Intelligente cliënt monitoring van licht verstandelijk gehandicapten', een initiatief van NOVO* en Avics**.

Pim Kwakman, student Human Technology: 'Sensortechnologie kan helpen bij het oplossen van veel dagelijkse problemen. Wij hebben onderzocht hoe de voordelen ervan breder bekend kunnen worden gemaakt binnen NOVO.' Rimar Korenromp, student Fysiotherapie, vult hem aan: 'Het is belangrijk dat het personeel enthousiast wordt want dat kunnen zij weer overbrengen op de cliënten.' Danique Hinsenveld, student MBRT:

'Via een website willen wij alle betrokkenen informeren over de mogelijkheden die er zijn. Hopelijk kunnen we zo de angst voor deze nieuwe technologie wegnemen. We willen eind juni de site online hebben.'

*NOVO is een instelling die licht verstandelijk gehandicapten begeleidt in hun dagelijks leven.

**Avics is een merkonafhankelijke systeemintegrator met ervaring in technologische toepassingen binnen de gezondheidszorg.

ALIE LEEUWIS, TEAMLEIDER BIJ NOVO:

'De samenwerking tussen studenten, begeleiders en Avics was zeer inspirerend en leerzaam voor alle partijen.'

ELLEN WESSELS, DIABETES-VERPLEEGKUNDIGE MARTINI ZIEKENHUIS:

'Wij waarderen de verfrissende blik van de studenten en de invalshoek waaruit zij ons programma onderbouwen met hun kennis. Ook eerdere minorgroepen hebben waardevolle bijdragen geleverd. Inmiddels hebben we een mooi programma waarmee we mensen met diabetes op weg kunnen helpen.'

Diabetes Zorgprogramma in Fontana Nieuweschans

Minor Gezondheidszorg & Samenleving

In april 2010 is het Martini Ziekenhuis gestart met een Diabetes Zorgprogramma in samenwerking met Wellnesscentrum Fontana in Nieuweschans. Het programma is bedoeld voor mensen met diabetes bij wie een poliklinische behandeling onvoldoende effect heeft. Een groep minorstudenten heeft de resultaten van een van de twee pilotgroepen geëvalueerd. Bram van de Pavert, student Sportgezondheid: 'In vier dagen worden patiënten intensief begeleid door onder andere een arts, diabetes-

verpleegkundige, diëtist en fysiotherapeut. Daarnaast geeft het programma mogelijkheden om ervaringen met lotgenoten uit te wisselen.' Marlien Bakker, student Logopedie, is enthousiast over het project: 'Het blijkt dat dit zorgprogramma heel goed werkt. Patiënten pakken informatie over de ziekte beter op en het gedrag verandert zichtbaar ten goede. Ik vond het erg leuk om aan dit project mee te werken!'

Logopedie- en diëtietiekpraktijk in Harlingen

Minor Eigen Paramedisch Bedrijf

Binnen deze minor leren studenten hoe je een eigen bedrijf of praktijk start. Zij worden hierbij begeleid door deskundigen uit de praktijk. Judith Coppoolse en Monique Holwerda studeren Logopedie. Suzanne Timmer studeert Voeding en Diëtietiek. Samen ontwikkelden zij een ondernemingsplan voor een fictieve logopedie- en diëtietiekpraktijk in Harlingen, compleet met visie, missie, organisatieplaatje, financieel overzicht en marketingplan. Judith: 'Ik wil in de toekomst graag een eigen bedrijf opzetten. Door

deze minor heb ik geleerd wat er allemaal bij komt kijken.' Monique vertelt: 'We hebben veel gehad aan de adviezen van Cor Bultema die als accountant ons plan heeft nagekeken. Door de minor heb ik ontdekt hoeveel je moet weten en uitzoeken voordat je een paramedisch bedrijf start!' Suzanne: 'We hebben als minorgroep een hele leuke en leerzame tijd gehad. Ik zie ons ondernemingsplan als een voorbeeld dat ik in de toekomst kan gebruiken.'

COR BULTEMA, ACCOUNTANT BIJ AABEE ACCOUNTANTS:

'Ik benader de studenten die deze minor volgen als startende ondernemers en daag hen uit om hun ondernemingsplan zo zakelijk mogelijk aan te pakken, inclusief een kloppend financieel plaatje. Ook deze minorgroep heeft dat goed opgepakt.'

KENNISUITWISSELING OVER RUGPIJN

Dit voorjaar bezocht docent Fysiotherapie Steven Bunt samen met twee onderzoekers van het UMCG het International Low back Pain Forum in Melbourne. Een congres voor artsen, fysiotherapeuten, onderzoekers en epidemiologen waar state of the art kennis over rugpijn wordt uitgewisseld.

Rugpijn chronische aandoening

Samen met toponderzoekers op het gebied van rugpijn, zoals Deyo, Buchbinder, Battie, Van Tulder en Kroes werd gediscussieerd over de vertaling van wetenschappelijke bevindingen naar beleid en de klinische praktijk. Steven Bunt: 'Er vonden interessante discussies plaats die ik ook met mijn collega's en onze studenten wil voeren. Zoals over de beschouwing van rugpijn in relatie tot het biopsychosociaal model. Hoe en in welke richting moeten we denken over causale en onderhoudende factoren bij rugpijn en wat betekent dat voor onderzoek en praktijk? Richard Deyo zegt dat rugpijn misschien beter kan worden beschouwd als een chronische aandoening dan een 'injury' die over moet gaan. Dat heeft consequenties voor de klinische praktijk en de ideeën die mensen hebben over hun rugpijn. Het lijkt erop dat allerlei verschillende therapieën bij rugpijn een beetje werken maar niet genoeg. Je ziet ook dat het niet zo veel uitmaakt wat we doen, ook de placebo's doen

ongeveer hetzelfde. Rugpijn zou meer moeten worden gezien als een volksgezondheidsprobleem met bijvoorbeeld een rol voor publieke educatie. Dit werkt in Australië heel goed.'

Kritische houding

Steven Bunt: 'Op de opleiding leren we onze studenten verschillende behandelmethoden voor rugpijn. Daarbij hoort een kritische houding over die methoden en kennis van de laatste ontwikkelingen op dit gebied. Na mijn bezoek aan het congres kan ik de state of the art kennis over rugpijn delen met mijn collega's en studenten.'

Steven Bunt, docent Fysiotherapie.

DUALE STUDENTEN MBRT SNEL ZELFSTANDIG AAN DE SLAG

Ziekenhuis Nij Smellinghe in Drachten heeft twee stagiaires in dienst, die de opleiding MBRT-Duaal volgen. Deze volwaardige hbo-opleiding is qua inhoud gelijk aan de voltijdopleiding MBRT*. Maar de duale opleiding is een praktijkgerichte variant. En dat heeft voordelen, zowel voor de student als voor het ziekenhuis.

Greetje van Wilpe en Alex Berger.

Leren in de praktijk

Alex Berger is eerstejaarsstudent MBRT-Duaal. Hiervoor zat hij in het leger: 'Ik wilde de medische kant op en mijn interesse voor techniek combineren met het omgaan met mensen. Omdat ik het beste leer in de praktijk, sloot de duale variant perfect bij mij aan. Bovendien ontvang je vanaf het begin salaris, en dat komt mooi uit omdat ik al jaren zelfstandig woon.' Greetje van Wilpe is praktijkbegeleider en coacht stagiaires: 'Duale studenten weten vaak goed wat ze willen. Na een eerste lesperiode van drie maanden worden zij ingezet in de praktijk. Dat pakken ze meestal vlot op.'

Stagiaire houdt werknemers scherp

Alex heeft het naar zijn zin in Nij Smellinghe: 'Ik leer hier werken met de nieuwste apparatuur. En als ik vragen heb, kan ik altijd bij collega's terecht. Greetje vult hem aan: 'Die wisselwerking tussen stagiaires en oudere werknemers werkt erg goed. Het houdt beiden scherp. Soms duikt een collega van mij een theorieboek in om weer helder te krijgen waarom bepaalde keuzes gemaakt worden.'

Subsidie voor begeleiding van stagiaires

Op de vraag hoeveel geld en energie het kost om duale studenten in dienst te nemen, is Greetje duidelijk: 'Je moet er even extra energie in stoppen. Maar je krijgt er zoveel voor terug! Het is voor een ziekenhuis ideaal dat duale studenten na verloop van tijd zelfstandig kunnen meewerken. Bovendien kan de werkgever subsidie aanvragen voor de bekostiging van de opleiding van deze studenten. Zo kan het ziekenhuis investeren in de opleiding van eigen personeel. De meeste duale studenten blijven namelijk na hun studie graag in het eigen ziekenhuis werken.'

*MBRT: Medisch Beeldvormende en Radiotherapeutische Technieken

MEER WETEN OVER MBRT-DUAAL?

Wilt u meer weten over de opleiding MBRT-Duaal of heeft u een stageplek ter beschikking? Neem dan contact op met Klaas van der Woude, mail: k.h.van.der.woude@pl.hanze.nl

NATIONAL TRANSCRIPT LOGOPEDIE

Het National Transcript is een document van de zeven hbo-opleidingen Logopedie in Nederland. Het doel is een nationale vergelijking en een internationale verantwoording van het curriculum van deze zeven opleidingen.

Waarde van het diploma

Het landelijk studierichtingoverleg Logopedie (SROL), waarin de zeven hbo-opleidingen Logopedie samenwerken, heeft opdracht gegeven een National Transcript voor Logopedie te ontwikkelen. Willy Voor in 't Holt, docente Logopedie aan de Hanzehogeschool Groningen, zit in de projectgroep die de vergelijking heeft uitgevoerd. 'In Europa zijn er veel verschillen. Sommige landen bieden de opleiding Logopedie aan op master-niveau, andere op mbo-niveau. In Oost-Europa en Zuid-Europa is Logopedie vaak onderdeel van een lerarenopleiding. Als studenten willen doorstuderen voor een master in het buitenland of willen gaan werken in het buitenland dan is het belangrijk dat de student kan aantonen wat hij of zij kan en wat het diploma waard is.' Vanaf nu krijgen studenten een supplement bij hun diploma met hierin het aantal EC* per onderdeel.

Vergelijkbare eisen

Willy Voor in 't Holt: 'We kregen de opdracht een beschrijving van de inhoud te maken die de opleidingen gemeenschappelijk hebben. We zijn erachter gekomen dat we redelijk uniform zijn. Op het gebied van Evidence Based Practise hebben we vergelijkbare eisen. De inhoudelijke verschillen zijn er vooral in de ondersteunende vakken en de urenbesteding.' Het onderzoek zal samen met evaluaties van studenten, docenten en het werkveld kritisch worden bekeken en gebruikt worden voor een heroriëntatie van het onderwijs. U kunt het National Transcript Logopedie opvragen bij Netteke van Geer, a.van.geer@pl.hanze.nl.

* European Credits, 1 EC = 28 studie-uren

HONOURSPROJECTEN OVER 'GEZOND OUDER WORDEN'

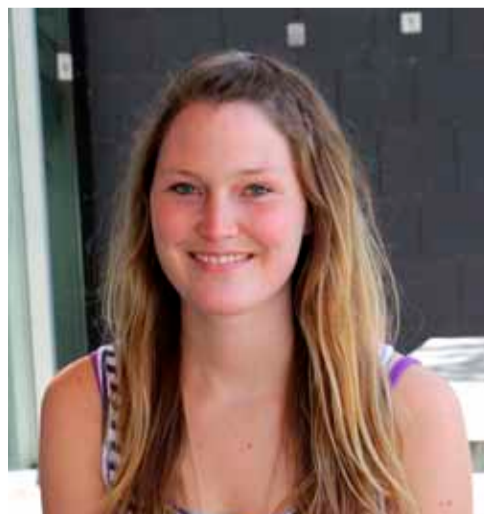
De studenten die deelnemen aan het honoursprogramma 'Healthy Ageing' zijn inmiddels gestart met hun honoursonderzoek. De Duitse Tabea zum Felde onderzoekt - samen met twee andere buitenlandse studenten - hoe het komt dat oudere mensen met een laag inkomen minder bewegen. Sanne de Jong onderzoekt in hoeverre arbeidsparticipatie bij pensioengerechtigden bijdraagt aan het gevoel van gezond en gelukkig ouder worden.

Sanne de Jong, student Voeding en Diëtetiek.

Gezocht: 75-plussers voor gespecialiseerd werk

Toen Sanne de Jong een documentaire over oudere werknemers zag, was ze direct geïnteresseerd: 'Het ging over een Amerikaans bedrijf met alleen 75-plussers in dienst. Sommigen van hen hadden gepensioneerd thuis gezeten, maar konden hier weer aan de slag. Wat opviel, was dat deze werknemers weer volop in het leven stonden en genoten van hun werk.' Sanne wil een vergelijking maken tussen mensen van 62 jaar en ouder die nog werken en mensen van deze zelfde leeftijd die al met de VUT zijn. Hoe vullen deze twee groepen het begrip 'gezond ouder worden' in? Voor haar onderzoek heeft zij een subsidie ontvangen van het lectoraat Transparante Zorgverlening.

Tabea zum Felde, student Fysiotherapie

Waarom bewegen mensen met lage inkomens zo weinig?

Uit onderzoek is gebleken dat mensen met een laag inkomen minder bewegen. Maar hoe komt dat en hoe kun je hen toch stimuleren om te gaan bewegen? Tabea: 'Na literatuurstudie willen we oudere mensen met een laag inkomen gaan interviewen. Dat doen we in verschillende landen zodat we de uitkomsten kunnen vergelijken. Zo willen we inzicht krijgen in hoe we deze doelgroep bewust kunnen maken van de noodzaak om te bewegen. Met als doel: gezond ouder worden.'

CRUX VOOR DE BESTE SCRIPTIE

Ieder jaar worden bijzonder talentvolle studenten tijdens de diploma-uitreikingen beloond met de Academieprijs 'de Crux'. Van elke opleiding wordt de beste afstudeerscriptie hiermee beloond. De Crux is een beeld dat de cruciale waarden van de Academie voor Gezondheidsstudies symboliseert: Innovatief & duurzaam, Individuele ontplooiing & teamwork en Beroepsgericht & flexibel. Van de negen winnaars van vorig jaar belichten we hier de laatste twee.

Paulien Vinke en Mo Brouwer, opleiding Voeding en Diëtetiek.

Literatuurstudie naar bioactieve peptiden in melk en wei

In opdracht van Center for Medical Biomics van het Universitair Medisch Centrum Groningen (UMCG) hebben Paulien Vinke en Mo Brouwer literatuurstudie gedaan op het gebied van bioactieve peptiden in melk en wei. Peptiden kunnen ruwweg worden omschreven als mini-eiwitten. Een bioactieve peptide is een peptide dat een (gunstig) effect heeft op de gezondheid. Paulien en Mo hebben een goed doordacht advies uitgebracht aan de onderzoeksgroep van de afdeling Medical Biomics van het UMCG ten aanzien van mogelijke gezondheidseffecten van bioactieve peptiden die voorkomen in melk en wei.

Auriske Vervloet, opleiding Fysiotherapie.

Effecten kinderfysiotherapeutische behandeling bij kinderen met een plagiocefalie

Sinds de verscheidene campagnes die ervoor pleiten kinderen op hun rug te laten slapen, ter preventie van de wiegendood, is het aantal kinderen met een plagiocefalie in ons land enorm gestegen. Plagiocefalie is een asymmetrische afplatting van het achterhoofd.

Auriske Vervloet heeft met een zeer gedegen literatuurstudie de verschillende behandelingen en de effecten hiervan bij kinderen met een plagiocefalie onderzocht. Uit haar studie blijkt dat de kinderfysiotherapeutische behandeling volgens het huidige protocol, bij Nederlandse zuigelingen ouder dan zeven weken met een plagiocefalie, effectief bijdraagt aan een vermindering van fysieke en uiterlijke gevolgen van plagiocefalie in hun verdere leven.

NIEUWSFLITSEN

ENTHOUSIAST OVER MASTEROPLEIDING

Anneloes Houwen is in september 2010 begonnen met de masteropleiding Fysiotherapie/Oefentherapie bij Mensen met Chronische Ziekten: 'Ik werk bij Stichting Zorgpalet, waar twee verzorgingshuizen en één verpleeghuis onder vallen. Dagelijks werk ik met ouderen en mensen met een chronische ziekte. Dat was onder andere de reden waarom ik aan deze opleiding ben begonnen. De opleiding is erg breed, waardoor je je op meerdere vlakken verder ontwikkelt: van wetenschap tot ziektespecifieke zaken én op multidisciplinair vlak. Wat ik leer, is bijna direct toepasbaar in de praktijk. Gezien de kosten en de studiebelasting is het overigens prettig dat mijn werkgever mij in deze opleiding steunt. Dus wanneer je je verder wilt ontwikkelen in een doelgroep die in de toekomst waarschijnlijk alleen maar groter wordt, is deze opleiding zeker een aanrader!'

Voor meer informatie over deze opleiding, kijk op www.hanze.nl/masterfysiotherapie.

Anneloes Houwen, student Master Fysiotherapie/Oefentherapie bij Mensen met Chronische Ziekten.

PROMOTIE ALY WANINGE

Fitheid bij mensen met verstandelijke beperkingen

Op 9 mei jl. promoveerde Aly Waninge, onderzoeker bij het lectoraat Transparante Zorgverlening. Titel van haar proefschrift was: Meten van fysieke fitheid bij mensen met (zeer) ernstige verstandelijke en meervoudige beperkingen. Voldoende bewegen en fitheid zijn voor iedereen van groot belang. Bij mensen met verstandelijke beperkingen zijn gezondheidsrisico's groter. Zij bewegen vaak onvoldoende om gezond en fysiek fit te blijven. Het nauwkeurig in kaart brengen van fysieke fitheid en participatie bij verschillende risicogroepen is dan ook van groot belang. In aansluiting daarop en afgestemd op de specifieke aandachtspunten bij deze verschillende groepen moeten interventies worden uitgevoerd om fysieke fitheid, bewegingsactiviteiten, participatie en daarmee kwaliteit van leven te optimaliseren.

CURRICULUM FYSIOTHERAPIE OP DE SCHOP

Om een betere samenhang te creëren tussen de verschillende onderwijsonderdelen binnen de opleiding Fysiotherapie, zullen er diverse veranderingen worden doorgevoerd in het curriculum van het derde en vierde jaar. Vanaf komend studiejaar moeten studenten kiezen tussen fysiotherapie voor kinderen, voor volwassenen of voor ouderen. De afgestudeerde fysiotherapeut blijft echter in staat om als generalist alle leeftijden te behandelen. Studenten kunnen eventueel een aanvullende specialisatie kiezen, bijvoorbeeld 'sportfysiotherapie', 'fysiotherapie en praktijkgericht onderzoek' of 'fysiotherapie en chronisch zieken'. Verder moet de laatste stage - gericht op hulpverleners - voortaan aan het eind van de opleiding worden gevolgd, samen met de bachelorscriptie. Zo kunnen de belangrijkste hulpverleningsitems getoetst worden op het eindniveau. Ten slotte zal de opleiding in het derde en vierde jaar meer contacturen bieden.

MANAGEMENT IN DE ZORG OP NR. 1

De Hanzehogeschool Groningen staat samen met Saxion uit Deventer/Enschede op nummer één in de categorie grotere hbo-instituten in de Keuzegids Deeltijdstudies 2011 die onlangs is verschenen. De opleiding Management in de Zorg is een van de vijf deeltijdopleidingen die op de eerste plaats staan binnen de eigen categorie, en wel met een eindscore van 84 punten.

De beoordeling van de opleidingen vindt plaats op basis van de Nationale Studenten-enquête (NSE), de rendementsgegevens van de HBO-raad en de accreditierapporten van het NVAO.

De Keuzegids Deeltijdstudies vergelijkt en beoordeelt heel gericht het aanbod van deeltijdopleidingen. De gids wordt geproduceerd en uitgegeven door het Centrum voor Hoger Onderwijs Informatie in Leiden.

Voor meer informatie: www.keuzegids.org.

VOORAANKONDIGING SYMPOSIUM VOOR MONDHYGIËNISTEN NOORD- EN OOST-NEDERLAND

Op donderdag 15 september 2011 organiseert de opleiding Mondzorgkunde het symposium voor mondhygiënist Noord- en Oost-Nederland met dit jaar als thema 'Behandelplanning'. Een goede samenwerking met erkende parodontologiepraktijken is een belangrijke schakel bij de behandeling van patiënten met parodontale problematiek.

De mondhygiënist heeft een coördinerende rol bij het vastleggen van het noodzakelijke behandeltraject. In samenspraak met tandarts en patiënt neemt de mondhygiënist regelmatig beslissingen die de prognose met betrekking tot het gebit essentieel beïnvloeden. Verschil-

lende aspecten die van betekenis kunnen zijn bij de behandelplanning komen tijdens het symposium aan bod.

Het symposium wordt ook dit jaar weer verzorgd in samenwerking met de parodontologiepraktijken in Noord- en Oost-Nederland

en heeft een sterk praktijkgericht karakter. Er zal veel gelegenheid zijn voor vragen en discussie. Voor meer informatie kunt u contact opnemen met Alina Kunnen, mail: a.kunnen@pl.hanze.nl.